

بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر میزان طلاق (مطالعه موردی شهرستان شادگان)

عبدالله بحرانی^۱، علی‌رضا گلستانی^۲، داریوش رضا پور^۳

۱. کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، واحد بوشهر، ایران (نویسنده مسئول).

۲. استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، بوشهر، ایران.

۳. استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، بوشهر، ایران.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره اول، شماره اول، بهار ۱۳۹۸، صفحات ۵۸-۷۰

چکیده

به نظر می‌رسد که شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان وسیع‌ترین و سریع‌ترین شبکه‌ی ارتباطی در بروز پدیده طلاق و تأثیر آن‌ها بر زندگی زناشویی را دارند. پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق در شهرستان شادگان است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان و مردان طلاق گرفته ۲۰ الی ۴۰ سال در شهرستان شادگان در سال ۱۳۹۷ است. روش پژوهش حاضر پیمایشی است. در این پژوهش از دو پرسشنامه اثرات مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی و پرسشنامه میل به طلاق استفاده شده است. پژوهش نشان داد که میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی با طلاق همبستگی معنادار و مستقیم وجود دارد. در این پژوهش مشخص شد که بین مؤلفه‌های ارتباط مجازی با دوستان و آشنایان، توسعه مشارکت مردمی، شکل‌گیری سریع اخبار و شایعات کذب با طلاق همبستگی معناداری وجود ندارد، اما بین مؤلفه‌های تبلیغات هدفمند اینترنتی، آموزش، تبلیغات ضد دینی و القای شبهات، و تأثیر منفی رفتاری و نقض حریم خصوصی افراد با میزان طلاق همبستگی معنادار وجود دارد. واژه‌های کلیدی: شبکه اجتماعی، طلاق، خانواده.

مقدمه

خانواده به‌عنوان کوچک‌ترین واحد اجتماعی، پایه و اساس ساخت اجتماعی محسوب می‌شود؛ خانواده شالوده هر جامعه متمدن است. درواقع خانواده است که به اعضای خود احساس آرامش می‌دهد و طی قرن‌های متمادی به‌عنوان پایدارترین و مؤثرترین وسیله حفظ ویژگی‌های فرهنگی و عامل انتقال آن‌ها به نسل‌های بعدی بوده است. از همین روست که تشکیل خانواده در همه ادیان به‌ویژه دین مقدس اسلام از اهمیت والایی برخوردار است و از آن به‌عنوان کانون آسایش و آرامش نام‌برده شده است. تحولات اجتماعی دهه‌های گذشته در سطح جهانی، نظام‌های خانواده را با تغییرات، چالش‌ها، مسائل و نیازهای جدید و متنوعی مواجه کرده است و طی همین مدت خانواده به شکلی فزاینده به علل و عوامل متعدد و پیچیده‌ای در معرض تهدید قرار گرفته است. وقتی کارکردهای خانواده، از قبیل کارکردهای اجتماعی، روانی، زیست‌شناختی و عاطفی یکی پس از دیگری آسیب می‌بیند، اعضای آن به‌تدریج احساس رضایتمندی خود را از دست می‌دهند. کاهش تدریجی رضایتمندی اعضای خانواده، ابتدا موجب گسستگی روانی و سپس گسستگی اجتماعی و درنهایت باعث ایجاد واقعه حقوقی می‌شود که این گسستگی طلاق نامیده می‌شود. تغییر فرهنگ خانواده‌ها، تأثیرپذیری از رسانه‌های بیگانه، روی آوردن به تجملات از عواملی است که متأسفانه جوانان را تحت تأثیر قرار داده است، از سوی دیگر ازدواج‌های زود هنگام بدون تعمق و بدون داشتن یک هدف مشخص طلاق را در بین زوجین بیشتر نموده است. طلاق جزء مسائلی است که به استناد شواهد و آمار روند رو به رشدی را طی می‌کند. طلاق به‌عنوان یک مسئله اجتماعی که دربرگیرنده انحلال قانونی ازدواج و جدایی زن و شوهر است، به لحاظ تأثیرات گسترده درروند رشد جمعیت و همچنین دگرگونی ساختار خانواده حائز اهمیت به‌سزایی است. به‌واسطه همین امر، سازمان ثبت‌احوال در کنار درج دو واقعه مرگ‌ومیر و ولادت به ثبت آمار ازدواج و طلاق‌های جاری سالانه می‌پردازد. (احمدی موحد، ۱۳۸۷).

یکی از این عوامل احتمالی تأثیرگذار برافزایش روند طلاق در بین زوجین، شبکه‌های اجتماعی هستند. امروزه تحت تأثیرها رسانه و فناوری‌های اطلاعاتی، در عصر جدیدی از روابط انسانی به سر می‌بریم. ظهور فضای سایبر و امکاناتی که فناوری‌های اطلاعاتی

به همراه‌اند، آورده امیدها، آرزوها و کابوس‌هایی را به دنبال داشته است. در این دوران، استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، روزبه‌روز محبوبیت بیشتری پیدا می‌کند. هم‌اکنون سایت‌های شبکه‌های اجتماعی، بعد از پرتال‌های بزرگی مانند یاهو، یا ام‌اس ان یا موتورهای جستجویی مانند گوگل، تبدیل به پرستفاده‌ترین خدمات اینترنتی شده‌اند. به تعبیر مانوئل کاستلز فناوری‌های نوین اطلاعات، نقاط دور عالم را در شبکه‌های جهانی به همدیگر پیوند می‌دهند، ارتباطات رایانه‌ای مجموعه‌ای از جوامع مجازی را به وجود می‌آورند که در نتیجه آن، همه ساختارها و فرایندهای مادی و معنوی بشر دگرگون می‌شوند (نورمحمدی، ۱۳۹۰).

شبکه‌های اجتماعی واژه‌ای است که برای نامیدن گروهی از افراد که در میان خود دارای ارتباطات وسیع و مستمر هستند و یک حلقه منسجم ارتباطاتی را تشکیل می‌دهند به کار می‌رود» (صدیق بنای، ۱۳۷۸) شبکه‌های اجتماعی مجازی، نسل جدیدی از وب‌سایت‌های اینترنتی هستند که در آن کاربران اینترنتی حول محور مشترکی به‌صورت مجازی دور یکدیگر جمع می‌شوند و گروه‌های آنلاین را تشکیل می‌دهند. درواقع شبکه اجتماعی شبکه‌ای متشکل از افراد و گروه‌ها و تعامل بین آن‌هاست. شبکه‌های اجتماعی نظیر فیس‌بوک، توئیتر و نرم‌افزارهای تلفن همراه نظیر وی‌چت، تانگو، واتس‌آپ و وایبر که به شکل رایگان در اختیار تمامی کاربران دنیا قرار می‌گیرند قادرند تا با جایگزینی ارزش‌های مدرن به‌جای ارزش‌های سنتی، سبک زندگی غربی را ترویج نموده و چالش جدی بین الگوهای رفتاری زوجین ایجاد نمایند. بارها به‌عنوان منبع بررسی‌های کارشناسی توسط صاحب‌نظران و محققان مورد بهره‌برداری واقع می‌شوند. شبکه‌های اجتماعی رسانه‌ای است که امور تولید محتوای ویدیو، صدا، متن و یا چندرسانه‌ای توسط کاربران آن انجام می‌گیرد و در محیط اجتماعی منتشر و بین هم‌تایان به اشتراک گذاشته می‌شود (کاپیلانو^۱ و باتیلر^۲، ۲۰۱۰).

میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی چنان رو به گسترش است که نسل کنونی را به نسل اینترنت یا نسل شبکه نام نهاده‌اند. این نسل متولدین اواسط دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی به بعد هستند.

1. Caplanou

2. Bottler

لانگ^۱ (۱۹۹۸) پژوهشی به‌عنوان سبک زندگی و استفاده تکنولوژی رسانه‌های جدید انجام داده و در آن به جهت‌گیری سبک زندگی مشتریان و استفاده از رسانه‌ها با پذیرش رفتار تکنولوژی رسانه‌های جدید در شهرها توجه خاصی نموده است. یافته‌های کلیدی پژوهش او، نشان می‌دهد که سبک زندگی متأثر از رسانه‌های جدید، به‌طور معناداری بر ابداع و نوآوری تأثیر می‌گذارد؛ افرادی که جایگاه اجتماعی-اقتصادی بالایی دارند، پذیرنده رسانه‌های جدید و سبک زندگی جدید هستند. با پذیرش تکنولوژی‌های جدید رسانه‌های نوین به نظر می‌رسد که ماهیت فنی تکنولوژی‌هایی که به توسعه زندگی کمک می‌کنند، زمینه تولید مدل‌های پیچیده و به‌روز و ایجاد حالت مطلوب و لذت‌بخش را فراهم می‌کند. همچنین نعیمی (۱۳۸۷) در یک پژوهش به بررسی تأثیر تعامل خانواده و ماهواره در بروز پدیده طلاق (مطالعه موردی شهرستان گرگان) پرداخته است و نتایج به‌دست‌آمده نشان‌دهنده تأثیر ماهواره در ایجاد ارزش‌های مدرن در زوجین و تأثیر خانواده در پیدایی ارزش‌های سنتی زوجین بوده است. همچنین نتایج حاکی از آن بود که برای ایجاد توازن در ارزش‌های مسلط در زوجین و برای جلوگیری از تغییرات ناگهانی و یا تضاد ارزشی در بین آن‌ها باید تعاملی سنجیده بین این دو بال مهم جامعه‌پذیری صورت گیرد. عدلی پور (۱۳۹۱) نیز در پژوهش خود که به بررسی تأثیرات و پیامدهای شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت اجتماعی جوانان پرداخته به این نتیجه رسیده است که شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان یک پدیده نوظهور هم دارای اساس آثار مثبت و هم آثار منفی می‌باشند. آثار منفی آن شامل تکه‌پاره گشتن سریع جوامع، دگرگونی‌های مفاهیم مکان، زمان، فضا و منابع فرهنگی، به چالش کشیده شدن هویت‌های اصیل و سنتی، رواج هویت‌های سیال و ناپایدار، گمنامی و ناشناس ماندن و سرقت هویت است. علیرغم این نکات منفی که این پدیده به همراه دارد نمی‌توانم از آثار مثبت آن نیز غافل ماند. افزایش منابع هویتی و آزاد آزادی افراد برای کسب منابع موردنیاز، رهایی و آزادی افراد از چنگال عوامل و متولیان فرا فردی هویت‌سازی، فراهم آمدن واقعیت به‌گونه‌ای مجازی و غیره از آثار مثبت این پدیده هستند که اگر از آن‌ها استفاده درستی به عمل آید، با رشد و پویایی اجتماعی در میان افراد جامعه خواهد گشت.

1..Lang

با توجه رشد و گسترش شبکه‌های اجتماعی مجازی و استفاده روزافزون از این فناوری جدید شاهد ورود عناصر فرهنگی جدیدی در میان خانواده‌ها و حریم خصوصی آن‌ها هستیم که باعث پیدایش سلیقه‌ها، نگرش‌ها و باورهای متفاوتی در میان آن‌ها شده است. بر این اساس پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سؤال است که آیا شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق تأثیرگذار می‌باشند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی-پیمایشی است که باهدف تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق در شهر شادگان انجام شد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه افراد جداشده اعم از زن و مرد که در سال ۱۳۹۷ در شهرستان شادگان از هم جداشده‌اند که این افراد دارای جمعیتی برابر ۳۰۰ نفر می‌باشند. نمونه موردنظر برای شرکت در پژوهش مطابق با فرمول کوکران ۱۷۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و با کسب رضایت از آن دسته از افرادی که حاضر به همکاری در پژوهش بودند پرسشنامه شرح داده و اجرا شد. کلیه اصول اخلاق پژوهش ازجمله توضیح هدف پژوهش برای شرکت‌کننده‌ها، دادن زمان کافی به هر شرکت‌کننده برای تکمیل پرسشنامه (با توجه به تعداد ماده‌ها، حدود ۳۰ دقیقه در نظر گرفته شد)، اجازه خروج از مطالعه، اطمینان از بی‌نام بودن مقیاس‌ها، اجازه از باخبر شدن از نتایج مطالعه، کسب رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان، انجام کلیه مراحل توسط خود پژوهشگر، صداقت با شرکت‌کننده‌ها، صداقت در تحلیل داده‌ها و گزارش آن‌ها رعایت گردید.

پرسشنامه اثرات شبکه‌های اجتماعی: این پرسشنامه محقق ساخته است و دارای ۳۰ سؤال بوده و هدف آن ارزیابی اثرات مثبت و منفی شبکه‌های اجتماعی از ابعاد مختلف (ارتباط مجازی مستمر با دوستان و آشنایان، توسعه مشارکت‌های اجتماعی، تبلیغات هدفمند اینترنتی، آموزش، شکل‌گیری و ترویج سریع شایعات و اخبار کذب، تبلیغات ضد دینی و القای شبهات، نقض حریم خصوصی افراد، تأثیرات منفی رفتاری) است. شیوه نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (کاملاً مخالف = ۱، مخالف = ۲، نظری ندارم = ۳، موافقم = ۴، کاملاً موافقم = ۵) است. با توجه به محقق ساخته بودن این ابزار، اعتبار یابی صورت نگرفته و به‌منظور به دست آوردن روایی می‌توان از نظر کارشناسان و اساتید مربوطه (نزدیک به ۸ تن از اساتید) استفاده نمود. برای محاسبه پایایی

پرسشنامه می‌توان قبل از اجرای پژوهش آن را بر روی یک گروه ۳۰ تا ۵۰ نفری اجرا نمود و با روش آزمون آلفای کرونباخ آن را محاسبه نمود. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر به وسیله آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد که پایایی قابل قبولی است.

پرسشنامه طلاق: میل به طلاق میزان تمایل و علاقه‌مندی زوجین به جدا شدن و گسستن روابط زناشویی طی مراحل قانونی است، این مفهوم دارای سه بعد شناختی، عاطفی و رفتاری است، که در بعد شناختی تصورات فرد در مورد طلاق را در برمی‌گیرد و در بعد عاطفی شامل احساسات و عواطف مثبت و منفی فرد نسبت به طلاق است سرانجام بعد رفتاری میزان آمادگی رفتاری فرد را جهت یا علیه طلاق در برمی‌گیرد (قادر پور، ۱۳۹۳). این پرسشنامه شامل ۱۴ گویه است که توسط روزلت، جانسون و مورو (۱۹۸۶) ساخته شده است. این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (هرگز=۱، به ندرت=۲، خیلی کم=۳، کم=۴، زیاد=۵، خیلی زیاد=۶ و همیشه=۷) است. قادر پور و همکاران (۱۳۹۳) پایایی این پرسشنامه را به وسیله آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آورده‌اند. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ پرسشنامه طلاق ۰/۸۵ به دست آمده است که نشان‌دهنده پایایی مطلوب پرسشنامه است.

یافته‌ها

جدول ۱. تجزیه و تحلیل داده‌ها به شیوه توصیفی

متغیر	نمونه	میانگین	انحراف استاندار	واریانس	دامنه تغییرات	بیشترین نمره	کمترین نمره	مجموع نمرات
شبکه‌های اجتماعی	۱۷۰	۱۰۸/۴۸	۱۵/۱۱	۲۲۸/۵۲۴	۹۴	۱۴۰	۴۶	۱۸۴۴۳
طلاق	۱۷۰	۷۲/۰۹	۱۱/۶۶	۱۳۶/۱۵۷	۸۳	۹۸	۱۵	۱۲۲۵۶

با توجه به جدول بالا نتایج نشان می‌دهد که میزان میانگین استفاده از شبکه اجتماعی برابر است با ۱۰۸/۴۸ و میزان میانگین طلاق برابر است با ۷۲/۹۴ است همچنین میزان انحراف معیار میانگین برای شبکه‌های اجتماعی ۱/۱۵ و برای طلاق ۰/۸۹ به‌دست‌آمده است لازم به ذکر است که میزان انحراف استاندارد برای شبکه‌های اجتماعی برابر است با ۱۵/۱۱ و برای طلاق برابر است با ۱۱/۶۶ محاسبه‌شده میزان و واریانس شبکه‌های اجتماعی برابر با ۲۸۸/۵۲ و برای طلاق ۱۳۶/۱۵ به‌دست‌آمده است مجموع نمرات پرسشنامه شبکه‌های اجتماعی برابر است با ۱۸۴۴۳ کمترین نمره برابر است با ۴۶ و بیشترین نمره برابر است با ۱۴۰ است همچنین مجموع نمرات به‌دست‌آمده برای پرسشنامه طلاق ۲۲۵۶/۱۱۰ پرسشنامه طلاق که کمترین نمره برابر است با ۱۵ و بیشترین نمره برابر با ۹۸ است.

جدول ۲. توزیع افراد برحسب مدت استفاده از شبکه‌های اجتماعی

مدت استفاده به سال	فراوانی	درصد	درصدتجمعی
۱-۳	۴۶	۲۷,۱	۲۷,۱
۴-۶	۹۳	۵۴,۷	۸۱,۸
۷-۱۰	۳۰	۱۷,۶	۹۹,۴
۱۱-۱۵	۱	۰,۶	۱۰۰,۰
مجموع	۱۷۰	۱۰۰,۰	

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود مدت استفاده از شبکه‌های اجتماعی افراد متفاوت است که میزان استفاده آن‌ها بین ۱ تا ۱۵ سال متفاوت است بیشترین فراوانی در طبقه ۴-۶ سال با میزان ۵۴/۷ درصد که ۹۳ نفر است و کمترین میزان استفاده در محدوده ۱۱ الی ۱۵ سال می‌باشند که نفر یک نفر که ۰/۶ درصد را به خود اختصاص داده است میزان فراوانی افرادی که بین ۱ تا ۳ سال از

شبکه‌های اجتماعی استفاده کردند ۴۶ نفر است که ۲۷,۱ درصد را به خود اختصاص داده‌اند و افرادی که بین ۷ تا ۱۰ سال از شبکه‌های اجتماعی استفاده نمودند به تعداد ۳۰ نفر می‌باشند که ۱۷/۶ را شامل می‌شود. جدول ۳. همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر وابسته متغیر مستقل	میزان طلاق	
	سطح معنی‌داری	مقدار همبستگی
شبکه‌های اجتماعی	۰/۰۶۸	۰/۱۴۰
ارتباط مجازی با دوستان و آشنایان	۰/۱۷۹	۰/۱۰۳
توسعه مشارکت‌های اجتماعی	۰/۱۸۰	۰/۱۰۳
تبلیغات هدفمند اینترنتی	۰/۰۰۷	۰/۹۳۱
آموزش	۰/۰۰۹	۰/۱۹۹
شکل‌گیری و ترویج شایعات و اخبار کذب	۰/۱۶۹	۰/۱۰۶
تبلیغات ضد دینی و القای شبهات	۰/۰۸۲	۰/۲۸۷
نقض حریم خصوصی افراد	۰/۰۹۴	۰/۱۲۹
تأثیر منفی رفتاری	۰/۰۲۹	۰/۷۰۹

نتایج مندرج در جدول بالا نشان‌دهنده ضریب همبستگی بین شبکه‌های اجتماعی و میزان طلاق است. نتایج به‌دست‌آمده از این جدول نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی بین این دو متغیر شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق $0/140$ ($p < 0/068$) است که بر این اساس فرضیه تحقیق تأیید می‌شود؛ بنابراین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق در شهرستان شادگان تأثیر معنی‌داری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق در شهرستان شادگان بود. نتایج تحلیل همبستگی این فرضیه را مورد تأیید قرار داده و نشان‌دهنده آن است که شبکه‌های اجتماعی بر میزان طلاق مؤثر است. این یافته با این یافته‌ها با نتایج پژوهش نعیمی (۱۳۸۷)، عدلی پور (۱۳۹۱)، حسنونند (۱۳۹۳)، تدین میر اصفهانی (۱۳۹۳) و اسکافی و همکاران (۱۳۹۴) همسو است. حسنونند (۱۳۹۳) در پژوهش خود به تأثیر شبکه‌های اجتماعی در بروز پدیده طلاق به بررسی رابطه عضویت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی به‌عنوان یکی از کارگذاران جامعه‌پذیری امروزی با پدیده طلاق پرداخت. نتایج پژوهش او نشان داد که هر چه میزان حضور افراد در شبکه‌های اجتماعی بیشتر باشد به همان اندازه، گرایش به سبک زندگی مدرن بیشتر می‌شود و به همان اندازه، گرایش به سبک زندگی سنتی کمتر می‌گردد و برعکس؛ چنانچه افراد در شبکه‌های اجتماعی کما عضویت نداشته باشند گرایش آن‌ها به سبک زندگی سنتی بیشتر است؛ همچنین نتایج پژوهش تدین میر اصفهانی (۱۳۹۳) که باهدف تأثیر شبکه‌های اجتماعی در بروز پدیده طلاق انجام داده است به این نتایج دست‌یافته است که هر چه میزان حضور افراد در شبکه‌های اجتماعی بیشتر باشد به همان اندازه گرایش به سبک زندگی مدرن نیز بیشتر می‌شود. هر چه افراد در شبکه‌های اجتماعی حضور داشته باشند به همان اندازه گرایش به سبک زندگی سنتی نیز کمتر می‌شود و برعکس چنانچه افراد در شبکه‌های اجتماعی عضویت نداشته باشند گرایش آن‌ها به سبک زندگی سنتی بیشتر است. همچنین بین عضویت زوجین در شبکه‌های اجتماعی و درخواست طلاق ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد. در پژوهشی که توسط اسکافی و همکاران (۱۳۹۴) باهدف تأثیر شبکه‌های اجتماعی و فرایند اثرگذاری

ساختار روابط شبکه‌های اجتماعی زوجین شهر مشهد بر طلاق عاطفی است، انجام داده‌اند که نتایج به‌دست‌آمده توسط محققین این پژوهش نشان داده‌اند که در بین متغیرهای رابطه‌ای، اندازه، تأیید، حمایت، انسجام، فوت پیوند، صمیمیت با همسر بیشترین اثر را بر طلاق عاطفی دارد؛ و در بین متغیرهای خصیصه‌ای، تعداد فرزندان، مدت ازدواج، نسبت قبلی همسر و شناخت همسر قبل از ازدواج بر صمیمیت با همسر و طلاق عاطفی مؤثرند. نتایج پژوهش شکاری کمین و حاجیانی (۱۳۹۳) با نشان داد که عضویت در شبکه‌های اجتماعی نه به لحاظ مدت آن و نه به لحاظ شدت فعالیت در آن زمینه‌ساز شکل‌گیری سبک ویژه‌ای از زندگی نبوده است و بدین ترتیب فرضیات این پژوهش رد شده و عدم رابطه‌ی مستقیم میان عضویت در شبکه‌های اجتماعی و سبک زندگی متمایز اثبات می‌شود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که شبکه‌های اجتماعی گرچه بستر مناسبی برای گسترش و تعمیق دوستی‌ها، تبادل دانش و اطلاعات و فرهنگ و ... فراهم آورده به همان نسبت هم انسان‌ها را در روابط واقعی از همدیگر دور کرده است. همچنین یکی از مهم‌ترین تأثیراتی که شبکه اجتماعی می‌تواند در مدت‌زمانی طولانی ایجاد کند، گرفتن نبوغ و خلاقیت فرد است که باعث ایجاد تنبلی، افسردگی و به وجود آمدن یک سری حالت‌های روانی غیرعادی می‌شود. این حالت‌های روانی باعث رفتارها و ناسازگاری‌هایی می‌شود که با ادامه پیدا کردنش و پایین آمدن آستانه تحمل طرف مقابل، زمینه جدایی زوج‌ها از هم را به وجود می‌آورند. گذران وقت در شبکه‌های اجتماعی کیفیت ازدواج و احساس خوشبختی را کاهش می‌دهد و باعث بروز مشکلات در ارتباط زوج‌ها و سوق پیدا کردن به سمت طلاق می‌شود. از محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که این پژوهش تنها بر روی افراد طلاق گرفته شهر شادگان اجرا شد. همچنین پیشنهاد می‌شود که این پژوهش در شهرها و استان‌های دیگر و با فرهنگ‌های مختلف نیز انجام شود تا بتوان از این طریق قابلیت تعمیم نتایج را افزایش داد. از طرف دیگر، پیشنهاد می‌شود مراکز مشاوره و وان شناختی، کارگاه‌ها و سمینارهایی در این زمینه برگزار کنند. همچنین تشویق زوجین به استفاده درست و به اندازه از شبکه‌های اجتماعی و دنیای مجازی برای جلوگیری از فروپاشی خانواده‌ها از دیگر پیشنهاد‌های دیگر این پژوهش است.

منابع

- اسکافی، مریم؛ ترکمان، فرح و ساروخانی، باقر (۱۳۹۴). اثر شبکه‌های اجتماعی بر طلاق عاطفی در شهر مشهد. مجله علوم اجتماعی فردوسی مشهد، دوره ۱۲، شماره ۱، صص ۲۵۰-۲۲۵.
- تدین میر اصفهانی، فرشاد، (۱۳۹۵). تأثیر شبکه‌های اجتماعی در بروز پدیده طلاق. اولین همایش یافته‌های نوین در علوم انسانی و امنیت اجتماعی، تهران، پژوهشکده مطالعات حقوقی ایران و جهان.
- حسنوند، مسعود (۱۳۹۳). تأثیر شبکه‌های اجتماعی در بروز پدیده طلاق، سایت تدبیر.
- عدلی پور، صمد و وحید قاسمی. (۱۳۹۱) تأثیر شبکه اجتماعی فیسبوک بر هویت فرهنگی جوانان شهر اصفهان، فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره هفتم، شماره ۱، صص ۲۸-۱.
- احمدی موحد، محمد (۱۳۸۷). شاخص های ازدواج و طلاق و بررسی تغییرات آن در کشور با تأکید بر آمارهای استانی طی سال های ۸۱-۸۶، فصلنامه جمعیت، شماره ۶۳، صص ۲۵-۱.
- صدیق بنای، هلن (۱۳۸۷). آشنایی با شبکه‌های اجتماعی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ای روزنامه همشهری.
- نورمحمدی، مرتضی (۱۳۹۰) نقش شبکه‌های مجازی در انقلاب تونس. نشریه وسایل ارتباط جمعی رسانه، ۲۲ (۳) و ۴، ۱-۱۴.
- نعیمی، محمدرضا (۱۳۸۷). تأثیرات عامل خانواده و ماهواره در بروز پدیده طلاق (مطالعه موردی شهرستان گرگان). جامعه شناسی جوانان، دوره ۱، شماره ۱، صص ۲۱۱-۱۹۱.
- شکاری تمین، شیدا؛ حاجیانی، ابراهیم (۱۳۹۳). بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی فیس بوک بر سبک زندگی جوانان. مجله مدیریت فرهنگی، سال ۸، شماره ۲۶، صص ۷۹-۶۳.

- شکرکن، حسین و دیگران (۱۳۸۵). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های جمعیت شناختی به‌عنوان پیش‌بینی‌های موفقیت و شکست رابطه زناشویی در زوج‌های متقاضی طلاق و عادی در اهواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، ۱۳ (۱)، ۱-۳۰.
- صالحی، جواد؛ پور محی آبادی، حسین و سالاری راد، معصومه (۱۳۹۱). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر بزهکاری اولیه و ثانویه کودکان. مهندسی فرهنگی، ۷ (۷۳ و ۷۴)، ۱۱۹-۱۳۴.
- صدر الاشرافی، مسعود؛ خنکدار طارسی، معصومه؛ شمخانی، اژدر و یوسفی افراشته، مجید (۱۳۹۱). آسیب شناسی طلاق (علل و عوامل) و راهکارهای پیشگیری از آن. مهندسی فرهنگی، ۷ (۷۳ و ۷۴)، ۲۶-۵۳.
- صدیق بنای، هلن (۱۳۸۷). آشنایی با شبکه‌های اجتماعی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ای روزنامه همشهری.
- صدیقی ارفع، فربرز و نیازی، محسن (۱۳۸۸). روانشناسی طلاق (نظریه‌ها و دیدگاه‌ها)، تهران: نشر دعوت.
- قادریپور، محی الدین (۱۳۹۳) بررسی اثربخشی مشاوره ی گروهی مبتنی بر رویکرد ارتباطی ستیر بر فرسودگی زناشویی و میل به طلاق زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه کردستان. دانشکده ی علوم انسانی و اجتماعی.
- قریشی، فردین؛ شیر محمدی، داوود و برجوند، آوات (۱۳۹۳). فهم عوامل طلاق از منظر مردان و زنان در معرض طلاق و طلاق گرفته مطالعه موردی شهر سقز. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، ۳ (۱)، ۱۹-۳۰.
- قلی زاده، آذر؛ بانکی پور فرد، امیر حسین و مسعودی نیا، زهرا (۱۳۹۴). مطالعه کیفی تجارب مردان و زنان طلاق گرفته از عوامل فرهنگی زمینه‌ساز طلاق. جامعه شناسی کاربردی، ۲۶ (۱)، ۳۹-۶۴.

Evaluation of the Effect of Virtual Social Networks on Divorce Rate (Case Study of Shadegan City)

Abstract

It seems that social networks, the widest and fastest communication network, play roles in the phenomenon of divorce and their impact on marital life. The present study aims to investigate the relationship between the rate of using social networks and divorce rate in Shadegan city in 2018. The statistical population of this study includes all divorced among divorced Men and women aged between 20 and 40 years who were studied for the relationship between social networks and divorce rate in Shadegan city. The sample size was 170 individuals of the target population. The survey methodology was used in this research. The questionnaire of the positive and negative effects of social networks and divorce readiness scale have been used in this research. The research showed that there was a significant and direct correlation between the rate of using social networks and divorce in Shadegan city. It was found in this research that there was no significant correlation among the components of virtual communication with friends and others, popular participation, targeted antireligious and internet publicity, the rapid formation of news, false rumors, and divorce, but there is a significant and positive correlation among the components of education, targeted antireligious and internet publicity, individuals' invasion of privacy, Negative Behavioral Impact and the rate of divorce.

Keywords: social network, divorce, family.